

Artsen wisselen nog altijd geen voorschriften uit en daar maken sommige patiënten gretig gebruik van om zware pijnstillers in te slaan.

Hoppen van arts naar arts om zware pijnstillers te scoren

‘Riziv loopt elk jaar vele miljoenen mis’

Cijfers

MYRTE DE DECKER

BRUSSEL De ziekteverzekering (Riziv) is bij controles van een groep van honderden patiënten op het spoor gekomen die voor zware pijnstillers van een arts, en van apotheek naar apotheek trekken. Het aantal gebruikers van opioïden – morfineachtige pijnstillers – is volgens dat onderzoek gestegen met 30 procent.

Sommige voorschriften bleken opvallend veel medicijnen op basis van opioïden te bevatten. Het gaat om vijf soorten pijnstillers: fentanyl (pleisters), tramadol, oxycodone, tilidine en piritramide. Pijnstillers op basis van deze opioïden worden onder meer bij chronische ziekten zoals rugpijn voorgeschreven.

Verslavend

Aan sommige van die medicijnen raken patiënten verslaafd. Bij dergelijke zware medicijnen is het belangrijk de dagelijkse dosis niet te overschrijden.

‘We willen voor alle patiënten een medicatieprofiel opstellen. Zo kunnen zorgverleners misbruik ontdekken’

ERIK ROSSIGNOL

Dienst geneeskundige evaluatie en controle Riziv

Uit onderzoek van de dienst geneeskundige evaluatie en controle (DCEG), een onderdeel van de ziekteverzekering (Riziv), blijkt dat 30.353 Belgen meer opioïden innemen dan de aanbevolen dosis. En hun aantal stijgt. Het aantal ‘chronische grote gebruikers’ is tussen 2010 en 2016 met 28 procent toegenomen.

Een vijfde van hen is jonger dan vijftig jaar. ‘We vrezen dat het gebruik van die groep de komende jaren wellicht nog zal stijgen, juist omdat veel gebruikers jong zijn’, zegt woordvoerder Erik Rossignol. ‘De bijwerkingen van het overmatig en langdurig gebruik van de opioïden zijn niet min. Dat leidt tot psychische of

lichamelijke afhankelijkheid, ontweningsverschijnselen, gewenning voor het middel en een hogere pijngevoeligheid.’

Vervalste getuigschriften

Ook een ander fenomeen van de grootgebruikers is in kaart gebracht: het *medical shopping* of medicijnshoppen. Patiënten laten hun medicijnen door meerdere artsen voorschrijven, en halen de medicijnen met opioïden bij verschillende apotheken af.

Door zo te shoppen valt de controle van de vaste arts of apotheker – die het geneesmiddelenmisbruik zou opmerken – weg. Liefst 193 patiënten raadpleegden vorig jaar meer dan tien artsen voor opioïden en 195 gingen bij meer dan twintig apotheken langs. Het lukte één patiënt zelfs in een jaar 80 artsen te bezoeken.

Rijden onder invloed

‘Niet alle patiënten die bij meer dan één arts langsgaan, maken misbruik van het systeem’, zegt beleidsmedewerkster Elien De Mooter. ‘We kunnen bijvoorbeeld nog geen rekening houden met de artsen uit een groepspraktijk. Maar er zitten zekers fraudeurs tussen de chronische veelgebruikers. Zij vervalsen of kopiëren doktersattesten.’

Die vaststelling van de DCEG legt een pijnpunt bloot: zorgverleners hebben geen overzicht van het geneesmiddelenverbruik van hun patiënt. ‘Dat brengt de kwaliteit van de gezondheidszorg in het gedrang’, zegt Rossignol. ‘Maar ook de algemene veiligheid kan eronder lijden. De gebruikers kunnen bijvoorbeeld rijden onder invloed of de medicijnen doorverkopen.’

‘Wij willen daarom voor alle patiënten een medicatieprofiel opstellen’, zegt Rossignol. ‘Zo raakt de informatie over voorschriften bij alle zorgverleners en kunnen ze misbruik ontdekken. We willen ook dat het voorschrijfgedrag van opioïden wetenschappelijk onderzocht wordt, zodat zorgverleners beter worden geïnformeerd.’

‘Riziv loopt elk jaar vele miljoenen mis’

Het Riziv klaagt het ‘zorgwekkende’ **gebrek aan controleurs** aan, waardoor het frauderende artsen en verplegers niet kan opsporen. In vijf jaar is **een derde van het personeel verdwenen** op de controledienst die moet onderzoeken welke artsen onterecht geld aanrekenen aan de ziekteverzekering. ‘Daardoor loopt het Riziv jaarlijks vele miljoenen mis’, zegt gezondheidseconoom Lieven Annemans (UGent).

De controledienst van het Riziv heeft vorig jaar **9 miljoen euro opgespoord** die onterecht werd aangerekend aan de ziekteverzekering. ‘Dat gaat van een arts die een **dure scan** voorschrijft terwijl **die niet noodzakelijk is**, tot een verpleegkundige die attesteert dat ze vijf huisbezoeken aan een bejaarde heeft gebracht terwijl ze daar nooit geweest is. Fraude, dus’, zegt Erik Rossignol van controledienst.

‘Die negen miljoen is maar het **topje van de ijsberg**’, zegt gezondheidseconoom Lieven Annemans van de UGent. ‘In werkelijkheid worden jaarlijks tientallen miljoenen onterecht aangerekend aan het Riziv. Hoeveel weet niemand.’ (jvr, jom)

CIJFERS

30.353

Belgen nemen meer opioïden in dan de aanbevolen dosis

193

patiënten raadpleegden vorig jaar meer dan tien artsen voor opioïden. Eén patiënt bezocht zelfs 80 artsen in een jaar.

28%

is de toename van het aantal 'chronische grote gebruikers' van opioïden tussen 2010 en 2016.